

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 22.

Szobrot a Szózat szerzőjének.

Egy hónap múlva száz esztendeje lesz annak, hogy a magyarok Istene a nemzetnek adta a költők királyát, kinek ihletett lelkéből fakadt a »Szózat«, mely több mint egy félszázad óta imádsága a nemzetnek, melyből milliók és milliók merítik a hazafias lelkesedés szent tüzét.

»Hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar!«

Ha ennél a versornál, nemzeti imádságunk e kezdő szavainál többet nem is irt volna a magyar költők királyja, akkor is megérdemelné hálás nemzetétől, hogy emlékéit áldják, tiszteletben tartásuk magyart lesz e földön s nemes alakját oda állítsák a haza nagyjai közé, hogy ércszemének tekintete buzdítsa népét az ő szózatára:

»Hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar!«

A magyar nem volt hálátlan nagyjai iránt. Fővárosunk köztérét a magyar génusz hőseinek szoboralakjai népesítik be s a vidéki városok is nagy áldozatkészséggel és lelkesedéssel emelnek emléket történetünk nagy alakjainak. És ebben is az jár elől jó példával, kit éppen a magyar költők királyja egyik halhatatlan alkotásában »a legelső magyar ember«-nek nevez, a ki négy évvel ezelőtt az ország fellángoló lelkesedése közt határozta el, hogy nemzeti multunk tisztelettel emel szobrot a fővárosban.

Vörösmarty századik évfordulója — úgy látszik — hathatós figyelmeztetés a nemzetnek, hogy iránta még nem róttá le kellőképpen háláját, tartozását.

A budapesti *Katholikus Kör* évekként ezelőtt mozgalmat indított, hogy a »Szózat« költőjének közelgő jubileuma alkalmával országos gyűjtésből méltó emléket emeljenek az ország szívében. A mozgalom nem maradt siker nélkül: több mint 14,000 korona gyűlt össze e célra a kör pénztárába.

A budapesti *Katholikus Kör* által megindított mozgalomhoz csatlakozott tavaly a *Petőfi-Társaság*, mely a nagy Petőfi-ünnepély után elhatározta, hogy Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóját azért is a legfényesebb irodalmi ünnepélylyel fogja megülni, hogy a fővárost közvetlenül fölkellesse Vörösmarty szobrának fölállítására. És e célra kedvezően fogja fokozni a hangulatot úgy a *„Kisfaludy-Társaság“* mint a *Tudományos Akadémia* hasonló irodalmi ünnepélye, — valamint az a nagy mozgalom, melyet az egész magyar írói világ indít s mely az *„Othón“* értekezletén fog megnyilatkozni Rákosi Jenő elnöklése mellett.

Rákosi Jenő felkérésére a budapesti *Katholikus Kör* igazgató választmánya már kijelentette, hogy az általa gyűjtött összeget átengedi az országos bizottság rendelkezésére.

Ez alkalmából *Bartók Lajos* a következő lendületes felhívást írja:

Szobrot Vörösmartynak!

Itt az ideje. Az eszmének bronztestet kell öltetnie, megvalósítását az ország nem odázhatja el. Országos gyűjtés hozza létre s járuljon hozzá minden ember, a ki ember és magyar.

Ha oly gazdag volna hazánk az anyagiakban, mint volt nagy fiakban: nemcsak egyféle szobra kellene hogy álljon Vörösmartynek, — még ha eredeti szobrászatunk is tökéletesebb volna már; de éppen a több munka fogja ezt is megerősíteni. Az olasz művészet minden nagyobb városban, téren új meg új eszményítéssel örökíti meg nemzeti hőseit: Garibaldit, Viktor Emánuel. Kellene lenni egy szép téren egy szép kettősszobornak, mint Schiller és Göthe Weimarban, a színház-téren. Együtt kellene állania Kölcseynek és Vörösmartynek: a »Hymnus« és a »Szózat« költőjének. Olvadna bennük egybe a magyar klasszikai irodalom dicsősége a nemzetével s érczajkukról együtt szállana föl az ima Istenünkhöz és a buzdítás népünkhöz, az »Isten áldd meg a magyart!« és a »Hazádnak rendületlenül!«

Reméljük, hogy valaha a szép álmok is valósulnak.

De addig igyekezzünk teljesíteni, a mit a valóság követel. Állítsa föl az ország a fővárosban Vörösmarty szobrát!

És siessünk vele, e feledékeny időben, a mikor a lelkesedés lángját oly hamar kigunyolja a hideg önzés, a közöny. Siessünk e gyakorlati, mert anyagi korban, mert ha késedelmézünk, csakugyan minden teret beépítenek a városatyák s eléneklük Vörösmartyra: »Nincsen számmodra hely!«

Allami anyakönyvvezetők akadékoskodásai.

Ezeket akarja, a sok panasz hallatára, megszüntetni a belügyminiszter következő rendelkezéssel:

97.083/IX. szám.

Szigoruan utasítani rendelem újból is az anyakönyvvezetőket, hogy előirt hivatalos kötelességüknek nemcsak betűszerinti betartását tekintsék feladatuknak, de azt is, hogy a hivatalos működésükre utalt közönség jogos és méltányos érdekeit a *„méltányosság legszűkebb határáig“* kielégítsék s különösen a *„kihirdetés végett jelentkezett feleket a házasságkötés ideje és módosatai tekintetében előzetes szolgálatkész utbaigazítással“* lássák el s a házasságkötés időpontjának megállapításánál a *„helyi szokásokat szem előtt tartásuk“*. A felügyelő hatóságoknak pedig kötelességévé tettem, hogy a most jelzett irányzat betar-

tását éberem ellenőrizsék, az azzal ellentétes eljárás feletti panaszokat haladéktalanul vizsgálják meg s az az ellen vétőket szigoruan büntessék.

Budapest, 1900. szeptember 15-én.

A miniszter helyett:

Szell Ignác,
 államtitkár.

Két nyilatkozat.

A főrendiház elnökévé kinevezett szarvasi képviselő gróf *Csáky Albin* levélben búcsuzik választóitól.

Kissé későn jött ez a nyugalomba vonulás s kissé merész próba a lutheránus Szarvason hangsúlyozni »szabadelvű elveit«, hiszen éppen a lutheránusok huzódottak legtöbbször az ő liberális egyházpolitikájától s azóta is éppen a protestánsok panaszkodnak legtöbbször az ő szabadelvű elveinek áldásos eredményei miatt, de hát úgy látszik a kormánypárti választók jól vannak dresszirozva, ők erre is rá kiáltják az éljent.

A levél különben az obstrukcióval szemben védi a kormánypárti álláspontot a következő kijelentéssel:

»Az országgyűlés, melynek képviselő házában az Önöktől nyert mandátum alapján helyt foglaltam, nagy és nevezetes kérdésekkel, valamint eseményekkel volt hivatott foglalkozni és bár a kibontakozás nem ritkán felette nehezzé vált, az ellentétes politikai felfogások több ízben, sőt huzamosb időig, a legelkeseredettebb harczokat idézték elő, a történelem legszigorubb ítélőszéke szerintem csak helyeselhetni fogja azon általam is teljes erővel támogatott irányt, a mely végeredményében nemcsak helyre állította a parlamenti békét és megszüntette ekkép az alkotmányosságunk alapzatát megingatni képes veszélyt, de egyttal az osztrák zavaros viszonyokkal szemben oly megállapodást hozott létre, a mely a monarchia közös, valamint magyar hazánk külön létérdekeinek egyaránt megfelel.«

Pulszky Ágost is nyilatkozik. Arról beszél, hogy ő nem Bánffy érdekében utazik, nem is Bánffy-pártot szervez. Ebből valószínű tehát, hogy ilyesmibe sántikált, de észre vette, hogy más szelek fujnak s e nyilatkozatban arra felé fordítja többszörös szent meggyőződésének központját.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 22.

Ha *Szell Kálmán* pár szóval nem kéri, hogy a konzuli javaslatot terjeszszék a pénzügyi bizottsághoz; — ha *Rossival István* nem adna be két ártatlan módosítást a dohánykertészeti javaslatához: azt hihetnéd, hogy az akadémia szakosztályi ülésén vagy, ahol az előadó unalmas mormolása tompán, egyhanguan, érdektelenül, üresen hangzik, míg az akadémikusok ásitva, bóbiskolva terpeszkednek padjaikon. Letárgyalták a *„dohánykertészeti, az erdőmunkás“*

javaslatot, egy jelentést és pár tizedrangú viczinális javaslatát.

De mégis, a padokban élénkség kezd terjedni. Ugron Gábor megjelenik s beül a helyére. S Ugron megjelenése mindig feltűnést kelt. Jó színben van. Nem látszik meg rajta semmi baj. Mintha megfiatalodott volna.

Amodább, a miniszterelnöki széknél, hárman diskurálnak: Széll Kálmán, Horánszky és Pulszky. Nagyon jól mulatnak. Hangosan nevetnek.

A jobb oldalról átjön Kubinyi Géza Bartha Ödönhöz, a baloldalról az öreg Juriss Mihály vet ádáz szemeket a testes Rossivalra, aki módosításokat ad be.

Végre az elnök, Perczel Dezső jelenti, hogy a legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Kimennek.

— Tessék, tessék! — figyelmezteti Dessewffy terembiztos a karzatot. — Vége van!

Csak három ember marad a teremben, élénken, de csöndesen beszélgetve: Széll Kálmán, Pulszky Ágost és — Ugron Gábor.

Miről beszélhetnek?

A biharmegyei gazdasági egyesület kérvénye a képviselőházhoz.

— A gabona-határidőzlet reformálása érdekében. —

Az a javaslat, melyet a Biharmegyei Gazdasági Egyesület őszi gyűlésén Tisza István gróf terjesztett elő a gabona-határidőzlet reformálása érdekében, kérvény alakjában a képviselőház elé került.

A kérvény azzal kezdi, hogy míg kezdetben az egész határidőzletnek eltörlése állott előtérben, addig a legújabb reformtörekvések a határidőzlet megtartása mellett az erre vonatkozó részletes dispositiók átalakítását tűzik ki céljukul. És pedig igen helyesen.

Nézetünk szerint ugyanis egy megfelelően szervezett határidőzlet fenntartása sőt életerős fejlesztése gazdaközösségünknek eminens érdekében áll.

A szó valódi értelmében vett kereskedő nem az árhullámzásokon akar nyereszkeskedni, hanem azon jogosult közvetítői haszonért dolgozik, mely őt a termeszto és fogyasztó összehozásáért és kiszolgálásáért megilleti. Ezt pedig minden körülmények közt biztosíthatja magának, ha készáru vásárlásait és eladásait a határidőpiaczon megfelelő fedezeti műveletekkel kombinálja.

A gazdaközösségünk érdekében e fontos missiót csak az ugynevezett fedezetlen határidőzlet képes lebonyolítani, mely a határidőre eladott búzáknak egyen megjelölését s tényleges átadását nem kívánja meg, hanem módot nyújt arra, hogy a fedezési célokból eladott búzáktól megfelelő visszavásárlás útján bonyolítottassék le.

A gazda érdekében kell a határidőzlet fenntartását oly alakban kívánnunk, mely azt rendeltetésének betöltésére képessé teszi. E rendeltetés lényege abban áll, hogy a spekulációval nem foglalkozó szolid kereskedés azon egész mennyiséget felvehesse, mely az aratást követő hónapokban a prompt szükségleten felül elhelyezést keres és pedig lehetőleg oly áron, melyben az egész évi készlet és szükséglet közötti arány jusson kifejezésre.

Taktikai fogások történnek, a hausse és baisse érdekében egyaránt, mindenik a természetes árképződés megzavarására irányul, meg rázkódtatja az üzletmenetet, széles körök existenciájának megrendítésével jár, haszon a közgazdaság komoly munkás és hasznos faktoraira egyikből sem háramlik. Egyformán káros és káros tünet tehát mindkettő.

Ezután foglalkozik a kérvény a balkáni usance-buzával, a mely a határidőzlet kronikus megszibbasztása és megrontására törekszik.

Végül a tőzsde-szabályok szabályozását kéri, ez a szabályozás azonban az érdekelt üzleti körök autonóm munkája legyen s az állami beavatkozás a közérdek által parancsolt hatá-

ron tul ne terjedjen, de az államnak azon joga, hogy nemcsak felügyeletet gyakoroljon, de a közérdekből sérelmes határozmányok megváltoztatását követelhesse s ha kell, törvény útján is eszközölje, — szinte kétségtelen.

A gyulai „Árvákháza“ jubileuma.

Megemlékeztünk már vasárnapi számunkban a gyulai árvaházról, mely Wenckheim Krisztina grófnő jótékonyaságából épült, s mely már 25 éve áll a szeretet szolgálatában. E hó 20-án ülték meg nagy fényvel a jubileumot, egybekötve a renovált és kibővített intézeti kápolna megáldásával.

A kápolna megáldása és Bartha István plebános, az intézet volt első növendékének megható beszéde után az emeleten levő nagyterembe vonult az egész ünneplő közönség, melynek sorában voltak gróf Wenckheim Frigyes és fián, József grófon kívül a család többi tagjai, gróf Wenckheim Géza és családja, gróf Wenckheim Dénes és neje, gróf Wenckheim Ferencz, Reiszig Ede, Vasmegeye főispánja, dr. Lukács György Békésvármegye főispánja és neje, dr. Fábry Sándor alispán, Rezey Szilviusz megyei tanfelügyelő, Dulcay Béla, Gyula város polgármestere, Gróh Ferencz, prépost Gyulai plebános, Kny Antal békési esperesplebános, Apostol Ubald mezőberényi, Bartha István apácza plebánosok, Bartos Ferencz, Kovács Rezső és Bogdánffy Géza káplánok, dr. Erkel Rezső, dr. Zöldy János főorvos, Pándy István, a belvárosi róm. kath. iskola tautestülete, a gyulai nőegylet képviselői alelnök-nőjökkel, végül a Gyulán tartózkodó egykori és mostani árvaházi növendékek. Itt folyt le az ünnepély világias, de nem kevésbé lélekemelő része.

Dr. Lukács György, mint a megye főispánja igen szép beszéddel üdvözölte Wenckheim Krisztina grófnőt.

Beszéde végeztével felolvasta a következő üdvözlő iratot, melyet dr. Wlassics Gyula kultuszminiszter a grófnőhöz küldött:

Nagyméltóságú Grófnő!

A gyulai árvaház fennállásának 25-dik évfordulója kedves alkalmul szolgál nekem arra, hogy Nagyméltóságodat, ki az intézetet megteremtette és sohasem lankadó, gondos szeretettel föluntartotta, tiszteletteljesen üdvözöljem.

Nagyméltóságod bizonyára megleli jutalmát a sok árva mélységes hálájában, kiket Nagyméltóságod szeretetteljes gondoskodása az életnek fölnevel.

Mégis engedje meg nekem Nagyméltóságod, hogy nemes szíve szép ünnepén én is kifejezzem tiszteletteljes elismerésemet és őszinte köszönetemet a sok jóért, mit Nagyméltóságod a magyar kultúrával ugy ez árvaház felállítása által, mint más nagylelkű tetteivel művelt.

Kérem Nagyméltóságodat, fogadja őszinte kifejezését mély tiszteletemnek, melylyel vagyok a Nagyméltóságú grófnőnek alázatos szolgálója:

Budapest, 1900. október hó 17-én

Wlassics s. k.

A főispán beszéde végén felhangzott lelkes éljenzés után Fábry Sándor alispán üdvözölte a grófnőt.

Most Dulcay Béla polgármester Gyula városa nevében csinos beszédben üdvözölte a grófnőt s tolmácsolta a város háláját anyajótéteményének e városban való tolganatosításáért.

Ezután Paskuj Etel okleveles óvónő a gyulai szülők nevében köszönte meg a grófnő ama kegyességét, hogy az árvák házában lakóhelyet engedett a Paulai szt. Vincze rendű kedves testvér tanítónőknek, kik Gyula városa róm. kath. vallású leánygyermekait oktatásban és istenes nevelésben részesítik; majd a belvárosi leányiskola egyik növendéke fehér ruhában a gyulai leányok nevében köszönte meg a grófnő kegyességét ugyanazért, hogy a kedves testvérek által katolikus szellemben nevelteti őket és egy szép csokrot nyújtott át.

Majd következett a mostani árva-növendékek képviselője, szintén egy kis leány, csokorral, ki a volt növendékek és a mostaniak nevében köszönte meg a grófnő jóságát.

Végül özvegy Fábry Mártonné, mint a gyulai nőegylet alelnöke üdvözölte a grófnőt és kérte, hogy az egylet elnökségét továbbra is megtartani kegyeskedjék.

Wenckheim Krisztina grófnő láthatólag elfogulva, jóleső érzelmek által boldogított állapotban köszönte meg az üdvözléseket. Az ünnepély a földszint egyik nagy szobájában terített izletes villásreggelivel végződött délutáni egy óraker

A nagyváradai műtárlat.

Megállapították hát végre a régen tervezett műtárlat megnyitásának idejét s ezzel együtt Nagyvárad közéletében is új korszak nyílik meg. Az a lelkesedés, mely országszerte a művészetek pártolása körül megnyilatkozik, nem látszik szalmatüznök többé; éltető meleg az, mely lassan, de biztosan terjed az egész országban.

Hozzánk most érkezett meg, reméljük, itt is marad állandóan. Nagyváradnak szüksége van valamire, a miről állandóan lehessen vitatkozni és pártoskodni; eddig a színházépítés volt ilyen állandó téma, de ez letűnt immár. Helyette itt a művészet ügye. Az évről-évre itt tartani szándékolt műtárlat fog adni elég gondot a nagyváradai tevékeny vezérférfiaknak, fog adni anyagot a hírlapoknak, a közönség vitatkozásainak, új elemet hoz közéletünkbe s a mellett egy nagy országos érdeket: a magyar művészet fejlődését is előmozdítja.

Ezért jelent a holnapi megnyitás városunk közéletében új korszakot.

S ez alkalommal első sorban arról kell megemlékeznünk, a kinek erkölcsi és bőkezű anyagi támogatásával Nagyvárad ebben a művelzetben részesül: Schlauch Lőrincz bibornokról. Mint egyike a legelső egyházfejedelmeknek, mint magyar főpap és mint Nagyvárad diszpolgára egyaránt indítatva érezte magát a művészetek pártolására s ebben a tettében egyrészt a humanista Vitéz János püspök méltó utódára ismerhetni, másrészt pedig hálára kötelezte maga iránt ugy a magyar művészetet, mint Nagyvárad városát.

*

A megnyitás szerdán d. e. 11 óraker történik a Kereskedelmi Csarnokban. Erre vonatkozólag a következő hivatalos értesítést vettük:

A Szigligeti-Társaság az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat támogatásával, főmagasságu dr. Schlauch Lőrincz biboros-püspök ur védnöksége, méltóságos dr. Beöthy László ur Nagyvárad város és Biharmegye főispánjának diszelnöksége mellett képkiallítását 1900. október 24-én, szerdán d. e. 11 óraker Nagyváradon a »Kereskedelmi Csarnok« összes termeiben nyitja meg. Belépti-jegy a megnyitás napján 2 korona, a következő napokon 60 fillér vasárnap 20 fillér. Állandó jegy a kiállítás tartamára 4 korona. Külön kiállítási sorsjáték. A kiállítás a megnyitás napjától nov. hó 10-ig naponként nyitva van d. e. 9—1-ig; d. u. 2—5 óráig. A rendezőség nevében: Mezey Mihály, a rendező nagybizottság elnöke. Radó Ignác dr., a művészeti osztály elnöke. Hoványi Géza dr., a társadalmi osztály elnöke. Bérlét és állandó jegyek kaphatók: Láng József, Sonnefeld Adolf, Kunz József és társa és Huzella

Gyula urak üzleteiben. Napi-jegyek a pénztárnál.

Schlauch Lőrincz a kiállításért.

Örömmel jelenthetjük, hogy *Schlauch* Lőrincz dr., Nagyvárad biboros püspöke, aki a képzőművészeteknek is lelkes barátja, rendkívüli érdeklődéssel tiszteli meg kulturális életünknek ezt a nagyfontosságú eseményét. A kiváló egyházfejedelem egyenes kívánságára *Radó* Ignác dr., a rendezőség művészeti szakosztályának elnöke, hétfőn délelőtt fölkereste palotájában *Schlauch* biborost, a ki behatóan kérdezősködött a kiállítás ügyeinek állásáról. *Radó* Ignác körülményes jelentést tett avédőnek a tárlatról s a biboros főpap a legélénkebb örömmel vett tudomást róla, hogy a kiállítás úgy művészi, mint társadalmi szempontból a legszebb sikerrel bíztat.

— Nagy fontosságot tulajdonítok a kiállításnak, hangsúlyozta ismételtén *Schlauch* biboros, nemcsak Nagyvárad kulturális életére nézve, de országos művészeti szempontból is.

Azzal az egyházfejedelem átnyújtott *Radó* Ignác doktornak ezer koronát, mosolyogva mondván:

— Nem tudom mennyi lesz a belépti díj, de kérem, fogadja ezt az én belépő díjam fejében!

Radó Ignác hálás köszönetét fejezte ki a rendező-bizottság nevében is a biboros nagylelkű bőkezűségéért, majd hozzátette:

— A belépő díj ennél az összegnél mindenestre kevesebb lesz, Eminenciás uram!

— Nem baj, felelt a biboros, a mi marad, jó lesz eltenni a jövő kiállítás költségeinek fedezésére!

Ezután még hosszabb ideig beszélgetett *Schlauch* biboros az ő szokott, lekötözött szeretetre méltóságával a kiállítás lelkes vezérével, *Radó* Ignáccsal, újra kijelentve, hogy nagy örömmel fogja a tárlatot szerdán délelőtt 11 órakor személyesen megnyitni. *Radó* Ignác még arról is biztosította a kiállítás eminenciás védőjét, hogy a tárlat képei úgy vannak megválogatva, hogy azok képei senkinek nemesebb izlését és erkölcsi érzékét nem sértik, a mit *Schlauch* Lőrincz biboros meglepedéssel vett tudomásul.

Értekezlet a megnyitás dolgában.

Az ünnepies megnyitás programjának megállapítása dolgában tegnap, hétfőn délután 4 órakor *Radó* Ignác dr. lakásán és elnöklésével ülés volt, melyen *Hoványi Géza* dr., a társadalmi osztály elnöke, *Várady Zsigmond* dr., *Kunz Gusztáv*, *Huzella Gyula*, *Paur Géza*, *Sas Ede* és *Sonnenfeld Adolf* voltak jelen. Az értekezlet mindenekelőtt lelkes örömmel és hálás köszönettel vette tudomásul *Schlauch* Lőrincz biboros nagylelkű ajándékát, amiért a nemes ajándékozónak ünnepiesen köszönetet fognak mondani.

Megállapították, hogy a megnyitás szerdán, e hó 24-én pontban 11 órakor lesz, a mikor is a biborost a Csarnok lépcsőházából a rendezőség tagjai kísérik át a kiállítás fogadó termébe, a hol a védőt *Hoványi Géza* dr. fogadja üdvözlő beszéddel, a melyre *Schlauch* Lőrincz elmondja a kiállítás megnyitóját. A biboros püspököt a termekben *Telepy Károly* és *Radó* Ignác fogják kalauzolni. *Schlauch* biborossal együtt jönnek a kiállításra *Lukács György* békésmegyei főispán és neje is.

A rendezőség tagjai felkéretnek, hogy d. e. fél 11 órakor szíveskedjenek megjelenni a csarnokban, a férfiak frakkba öltözködvé.

A rendező nagybizottság ülése.

Ma, kedden délután újra gyűlést tart a rendezőség, a mire a következő meghívó szól:

Felkérjük a képzőművészetek rendező bizottságának összes tagjait, hogy ma kedden délután 3 órakor a városháza nagytermében tartandó ülésen megjelenni szíveskedjenek.

A rendezőség elnöksége.

Figyelmeztetés.

A kiállításra a jegyek már ma, kedden kaphatók *Láng* József, *Sonnenfeld* Adolf, *Kunz* József és társa, valamint *Huzella* Gyula urak üzletében. Különbben figyelmeztetjük a közönséget, hogy aki állandó jegyet akar váltani: szíveskedjenek ezt ma, vagy szerdán délelőtt 11 óráig a pénztárnál beszerezni, mert a kiállítás megnyitása napján a pénztárnál állandó jegyeket nem adnak ki. Csütörtökön persze már a pénztárnál is lehet kapni állandó jegyeket, melyek névre lesznek kiállítva.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (*Schlauch*-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Okt. 23. A Sebes-Körözs-társulat választmányi ülése d. e. 10 órakor és közgyűlés d. u. 8 órakor.

Okt. 25. Iskolaszéki ülés d. u. 8 órakor a városházán.

* **A király utazása.** Ő Felsője az eddigi megállapodások szerint e hó 26-án utazik el Gödöllőre Bécsbe Mária Immaculata főhercegnő esküvőjére. A király november 2-án este utazik el ismét Bécsből s 3-án érkezik vissza Gödöllőre, közel három heti tartózkodásra. A király ezalatt az idő alatt a rendező kihallgatási napokon általános audienciákat ad. — Tegnap a király *Valkóra* rándult s ott cserkészett a kellemetlen esős idő daczára késő délutánig s fél 6 óra után tért vissza a gödöllői kastélyba.

* **Személyi hírek.** *Goldis* József aradi görkeleti román püspök és *Mangra* Vazul nagyváradai gör. kel. püspöki helynök, a nagyszabeni kongresszusról tegnap Nagyváradra érkeztek. *Goldis* püspök pár napi tartózkodásra rontói villájába utazott.

* **Kinevezések a papság körében.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök ur Ő Eminenciája *Szabó* Ferencz Szent József-intézeti praefectust a papnöveldébe tanulmányi felügyelővé s helyére *Tóth* Lajos alszerpapot a Szent József-intézetbe tanulmányi felügyelővé nevezte ki.

* **Hymen hír.** Fényes esküvő folyt le tegnap *Kézdi-Vásárhelyen*. Városunkban is általánosan ismert *Zieher* Antal dohánygyári tiszt, tart. honvéd-hadnagy vezette oltárhoz bájos menyasszonyát *Baka* Idát, özv. *Baka* Dánielné urnő szép és művelt leányát.

* **Havazás.** A napokban nálunk csapkodott a villám, dörgött az ég, fölünk pár kilométerre pedig — Árpádon és Tenke vidékén havazott. Ugylátszik az időjárás is felette szecessziós, csak hogy az ilyen extra vagantiáknak a gazdák közönség adja meg az árát.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter *Nusztek* Sándor gyulati törvényszéki gyakornokot, ki a »Dugonits-Kör« nagy pályadíját elnyerte »Hófehérke« című művével, — kinevezte a békés-csabai kir. járásbíróshoz aljegyzővé.

* **Ünnepély a Szent Vincze-intézetben.** Lélekemelő szép ünnepély volt a nagyváradai Szent Vincze-intézetben a magyar kereszténység 900-ados évfordulója alkalmából. Reggel az intézet díszes kápolnájában ünnepélyes szent misét hallgattak az intézet növendékei s az egybegyűlt ájtatos közönség. A szent misét *Peszeky* Ferencz tartotta. Az ünnepélyt az intézet dísztermében a Hymnus-sal kezdték, a melyet az intézet énekkara adott elő. Ennek elhangzása után *Halász* Gyula papneveldei lelki-igazgató ünnepi beszédet mondott, a melyben szépen fejtegette az évforduló nagy jelentőségét s azon nagy történelmi esemény áldását a magyar nemzetre, midőn a keresztény vallást elfogadta és felvette. Ezután *Dózsa* Ilona III. polg. osztályu növendék szavalt, értelmesen egy költeményt. A szép ünnepélyt az énekkar zárta be az ő magyar ének: Boldogasszony Anyánk . . . előadásával.

A főgymnásiumban a 900 éves jubileum emlékére szintén igen szép ünnepély volt vasárnap d. e. 1/2, 9 órakor az intézet dísztermében. Az ünnepélyen részt vett az egész tanári kar s a tanuló ifjuság. Kilencz órakor pedig a premonstreiek templomában ünnepélyes Te Deum volt, melyen *Kotunovich* Sándor igazgató czelebrált nagy segédlettel.

* **Blaháné üdvözlése.** Tegnap volt huszonötödik évfordulója annak, hogy *Blaha* Lujza a népszínház deszkáin először föllépett s megkezdte hódító hadjáratát az idegen szellem ellen, mely akkor a főváros színházaiban uralkodott. *Három német színház* volt Budapesten, ma pedig egy sincs, a mi nagyrészt *Blaha* Lujza érdeme. Ő vitte csatára a népszínházban a magyar dalt, a magyar népszínművet, a magyar zenét s ezekkel az egyszerű katonákkal győzött. A nevezetes évfordulóról vasárnapi számunkban mi is megemlékeztünk s ennek következtében a nagyváradai színügyi bizottság a következő táviratot küldte a művésznőnek:

Csodálatos művészetének hódolva, örök ifjuságának örvendezve, lelkesedéssel üdvözlöljük a mai napon mely nem csak a magyar színpadnak, de egész nemzetünknek igaz örömtünnepe.

A nagyváradai színügyi bizottság nevében:

Hoványi Géza dr.
elnök.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.) A népszínházban előadás előtt a színpadon az összes színházak küldöttjei, a népszínházi bizottság nevében *Heltai* Ferencz, a személyzet nevében *Szirmai*, a színházak igazgatói üdvözölték *Blahánét*, ki sirva fakadva csókolta meg pályatársait s köszönte meg az óvációt és az értékes ajándékokat, miket neki átnyújtottak. Az előadás alatt számtalanszor kihívták, óriási éljenzés és taps között nyújtották föl neki az arany koszorút. Előadás után lakása elé nagy tömeg vonult s zajos ovációban részesítették, mire ő az erkélyen megjelent.

* **Az egyetemi ifjuság a vértanu özvegyének.** *Vécsey* Károly gróf honvédtábornok özvegyének ravatalára az Egyetemi Kör díszes koszorút küldött, melynek nemzeti színű szalagján ez a fölírás volt: A vértanu hős özvegyének — A budapesti egyetemi ifjuság. Az Egyetemi Kör ezenkívül távirattal fejezte ki részvétét a családnak.

* **A bécsi Pazmaneum lerombolása.** Rövid idő múlva eltűnik a régi Bécsnek egyik épülete, a magyar Pazmaneum a Schön-Latern-utcában. A Pazmaneum régi épületét ugyanis lerombolják s helyére modern palotát építenek. A Pazmaneum régi helyéről a IX. kerület egyik legcsendesebb részébe, a Waisenhaus-utcában lévő új épületébe költözködik. Az új palota háromemeletes, kilencz ablakos utcái fronttal. Október 23-án 46 magyar theologus a régi épületből átköltözik az újba.

* **Előkészületek a sorozásra.** A hatóság már megtette az előkészületeket a jövő évi sorozásra. A város katonai osztagja a következő felhívást bocsátotta ki:

A véderőről szóló 1889. évi VI. t.-cz. 35. szakasza értelmében felhivatnak mindazon hadkötelesek, kik az 1878., 1879. és 1880. évben Nagyváradon születtek; avagy itt illetőséggel bírnak és Nagyváradon avagy idegen helyen tartózkodnak, ugyszintén a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű állításkötelesek is, hogy a jövő 1901-ik évben tartandó sorozásokhoz való összerás céljából, a folyó év november havában Nagyvárad város katonai ügyosztálya 9-ik számú szobájában a hivatkozott törvény idézett §-ában foglalt szigorú büntetés terhe alatt, mulhatatlanul jelentkezzenek. Egyszersmind figyelmeztetnek az állításkötelesek: 1. Hogy a védtörvény 31., 32., 33. és 34. §§-ában a papok, papjelöltek, papnövendékek, tanítók, tanító-jelöltek, tanítóképezdei növendékek, öröklött mezei gazdaságok birtokosai, a családfentartókra és az egyévi önkéntességre vonatkozó kedvezmények valamelyike iránt nem taláni igények érvényesítésére vonatkozó felszerelt kérvényeket az 1901-ik év január vagy február havában Nagyvárad város katonai ügyosztályához, illetőleg idegenek az illetékes járási tisztviselőhöz, legkésőbb azonban a sorozás napján a sorozó bizottsághoz nyujtsák be. 2. Hogy az illetőségi sorozájárson kívül leendő állítás megengedése iránt a védt. ut. 27. §-a értelmében felszerelendő kérvények november havában a jelentkezés alkalmával nyujtandók be, a mikor is az I. pontban jelzett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igényeik is érvényesíthetők és igazolhatók. Igazolatlan később benyujtott kérvények elutasítatnak. Végül megjegyeztetik, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a védtörvényből eredő kötelezettségeknek elmulasztása jelen felhívásnak, vagy a véderőtörvényben foglalt kötelezettségnek nem tudása által ki nem menthető és az ilyen kifogások a büntetés kiszabásánál figyelembe vétetni nem fognak. Nagyvárad, 1900. október hó 10. napján. *Darvassy* Lajos, tanácsnok, kat. ü. előadó.

* **Ingyen telket kérnek.** A színházi díszlet-raktár melletti háztelek nagyon kapós. A kereskedelmi és iparkamara kamarai palotának, a nagyvárad-i ipartestület pedig áruraktár és elárusító épület helyéül kérte a telket a várostól. A városi tanács az ipartestület kérelmét tárgyalta s azt nem találta teljesíthetőnek. Ugy tudjuk, hogy az ipartestület már nem reflektál a területre, mert ipari áru raktárnak ugyanis kicsi lenne.

* **A hidegser-utcaiak kérelme.** Annyi elhagyatott utcája van Nagyváradnak, hogy se szeri, se száma. Ezek közé tartozik Hidegser-utca is. Ennek az utcának se járdája, se világitása; a kocsiut pedig egy kis esőzés után feneketlen sártenger. Pedig ez az utca az utóbbi időben igen szépen fejlődött; egész sora a szebbnél-szebb épületeknek, emelkedett, de arról sem szabad elfelejtenünk, hogy a nyaralók közönsége szintén nagy forgalmat csinál ezen utcának. A Hidegser-utca lakói kérvényt adtak be Nagyvárad városához, a melyben igen találóan festik az ottani állapotokat, a melyek alig mások, mint a legkisebb oláh faluban. Kérik, hogy köveztessék ki a város az utcát, készíttessen gyalogutat s a mostani drága de rossz két petroleum lámpás helyett adjon jobb világitást.

* **Uj magyar plebánia Bukovinában.** *Majláth* püspök *Beszédits* Bertalan esztergom-főegyházmezei áldozó papot egyházmegyéje kötelekébe fölvette és őt a *Lajosfalván (Bukovina)* rendszeresített plebániára lelkésznek ki-nevezte. Lajosfalva eddig mint leány-egyház az ó-radnai (Besztercze-Naszódm.) lelkész adminisztrációjának körébe tartozott; de a nagy távolság — Lajosfalva Ó-Radnától 3 napi járásnyira van — s a közlekedés szerfelett nehéz volta az ó-radnai lelkész ügybuzgósága elé nagyon sok és legyőzhetetlen akadályt gördített. *Majláth* püspök nemes szíve megesezt bukovinai véreinken s papot, magyar papot adott nekik, hogy ez azon ugy a vallás mint hazafiasság tekintetében exponált területen a híveknek pástora s a magyarság zászlóvivője legyen. A püspök ezen elhatározása és áldozatkészsége — templomot, iskolát stb. is szándékozik a szegény lajosfalviaknak építtetni — minden magyar keblet mély hálára kötelez. Egy ilyen évszázakra kiható és áldásdus következményű cselekedet dicsérete annak fényét csak csökkentené. Az új bukovinai plebános működésére, — mely elé örvendetes várakozással tekint az egyház és hazaegetarant — Istennek legbővebb áldását esdjük.

* **Jelenet az utcán.** A Szent László-téren tegnap délben *Becse* Sándor és *Kiss* Imréné mulatságos jelenetet rögtönöztek. Valami fölött összeszólaloztak, s a férfi durván összeszidta az asszonyt.

Erre az asszony sem maradt rest, hanem egy kézzelfogható argumentumot úgy vágott *Becse* Sándor fejéhez, hogy az a vértől elborult areczal összeesett.

A megsérült embert beszállították a kórházba, mialatt a hős asszony kerekelt oldott.

* **Ribillió a színháznál.** Ha mindég így tartana ez a nagy buzgalom! — Bizonyára így gondolkodott vasárnap délután és este Somogyi színigazgató, mikor látta, hogy ugy a délutáni, mint az esteli előadás előtt száz és száz ember valóságos harcztot vívott a színházi pénztárnál a jegyért. — De nem úgy gondolkodott *Rimler* Károly rendőrkapitány és a rendőrség. Harmincz kirendelt rendőr nem volt képes rendet csinálni, annyira megostromolták a pénztárt. Öklözés, taszigálás az egész vonalon s örült egy-egy rendőr, ha a harc hevéből, az élvezni akarók gomolyagából kijutott. A karzati közönség különösen nagy erélyt fejtett ki s midőn látták, hogy nem juthatnak jegyhez, száznál többen a vész kijáráthoz rohantak s így vagy százan jegy nélkül jutottak fel. Ez a csinos ribillió a tegnapi tanácsülésen is szóba jött s *Rimler* Károly rendőrkapitány tarthatatlannak jelentette ki azt az állapotot, hogy annyi rendőrt kell a színháznál lekötnie, mert a város közbiztonságának a rovására megy. Hát azt hiszszük, hogy ez a nem várt és nem is óhajtott tulérdeklődés nem fog mindég tartani, de bármiként legyen, nem szabad, hogy többször is utat találjon az a tanácsban tegnap elhangzott kijelentés, hogy el kell zárni a vész-kijáratokat. Ez semmi körülmények között meg nem engedhető. Gondoskodjanak másként, hogy ott senki fel ne juthasson, de ezeknek bezárva nem szabad olyankor lenni, mikor közönség van a színházban.

* **Ülések a városházán.** Az állandó színházvizsgáló bizottság ma, kedden délelőtt 11 órakor a színház épületben ülést tart. — A szépirodalmi és közlekedési szakbizottság szerdán, október hó 24-én délután 3 órakor ülésezik a városházán. Igen sok, fontos tárgy van kitűzve a tanácskozásra. — Pénteken, október 26-án délután 3 órakor a városház építő nagybizottság fogja a városházterveket tárgyalni.

* **Boltizár püspök jubileuma.** E hónap 24-én lesz negyedszázados évfordulója, hogy *Boltizár* József püspököt, esztergomi érseki helynököt püspökké szentelték. Az esztergomi egyházmegye méltóképpen akarja megünnepelni e jubileumot, melyből részt kíván a polgárság is. *Frey* Ferenc esztergomi képviselő indítványára a minap ült össze az odaváló Városi Kör választmánya és az értekezlet kérelmére a polgármester a jubileum napjára, e hónap 24-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek egyetlen pontja a főpápnak való hódolás lesz. Ugyane napon lisztelegnek majd testül etileg Boltizár püspöknél a főkáptalan tagjai is.

* **A népszámlálás.** A népszámlálás előkészületei már megindultak az egész országban. Nagyvárad 85 számláló kerületre lesz osztva s így egy-egy kerületre körülbelül 500 lélek jut s ez elég is, tekintve, hogy a népszámlálást tíz nap alatt, 1901. január hó 1-től 10-ig be kell fejezni. A napi díjat Nagyvárad városa 3 koronában, vagy laponként 4 fillérben állapította meg. Eddig 46 egyén jelentkezett népszámláló biztosnak, de többen már felajánlották közreműködésüket díjtalanul. A miniszter által kiküldött miniszteri titkár már megérkezett Nagyváradra s ma, kedden, október 23-án reggel 9 órakor fog előadást tartani a népszámlálás mikénti eszközzéséről, azoknak, akik népszámlálási biztosok akarnak lenni. Felhívjuk ezek figyelmét a mai előadásra.

* **A rendőrök és huszárok harcza.** Mikor a vitéz urak garatra öntenek, nem férnek a bőrükbe és a járkelők sincsenek biztonságban. Tegnap este két rendőr czirkált a Kúlváros mellett a töltés szélén, a mikor egy nyitott kapun benéztek.

Egyszerre egy durva hang szólalt meg és leszidva a két rendőrt egy honvéd huszár őrmester nagy karóval a kezében meglámáda őket. A rendőrök csakhamar ártalmatlanná tették a katonát, mire az nagy káromkodások között megszökött.

A rendőrök tovább mentek és a töltés mellett egy sötét utcán portyáztak. A mit ő sem sejtő rendőröket egyszerre három huszár meglámáda, kik között az őrmester is volt. A három huszár kivont karddal ment a rendőröknek, mikor az egyik rendőr nem vette tréfára a dolgot és a forgópisztolyát az őrmesterre szegezte. A katonák meghökkenek és ott hagyták a két rendőrt.

A rendőrök ekkor a kaszárnnyába mentek, hogy a huszárokat feljelenítsék az ügyeletes tisztnél, azonban az őrség nem engedte be őket, sőt a vitéz őrmester, az udvarról közáport rögtönzött a rendőrök ellen.

A vizsgálat kiderítette, hogy az őrmestert *Széplaky* Józsefnek hívják, a ki ellen a rendőrkapitányi hivatal az ezredparancsnokságnál már megtette a feljelentést.

* **A helybeli iparosok érdeke.** A gázgyárral kötött szerződés szerint a gázberendezések készítését csupán a nagyvárad-i gázgyár eszközölheti s ezt méregrágán eszközli is. A nagyvárad-i ipartestület, abból az alkalomból, hogy nemsokára megújításra kerül a gázgyárral a szerződés, beadványt intézett a városhoz, amelyben kéri, hogy az új szerződésben kösse ki a város, miszerint a gázberendezéseket a magán világitásoknál bármely helybeli szakiparos is készíthesse. Ezzel segítve lesz az iparosokon s a gázfogyasztók is olcsóbban jutnak a berendezéshez. Az ipartestület kérvényét tegnap tárgyalta a tanács s kiadta véleményezést végett a világitási bizottságnak.

* **Csalás Attila kincsével.** Rendkívül bonnyolódott, titokzatos bűnügyi regénynek a hősnője lett egy szegedi urinő, akit sokad magával a kincsszomj csalt furfangos szerb atyafiak ügyesen szőtt hálójába. A dolog pedig így történt: A múlt hóban egy Weiser nevű öreg ur elment Kornis nevű szegedi sörgyári hivatalnokhoz s azt mondta, hogy neki egy újvidéki paraszt rendkívül sok kincset ajánlt fel meg-

vételre. Kornis nem akart hitelt adni az öreg szavainak, de ez nagyon erősítette a dolgot, miglen megegyeztek, hogy felmennek Pestre. Ugyis lett. Ott még két kompanistát szereztek és elmentek négyen egy ügyvédhez tanácsot kérni. Közben a fővárosi rendőrség is tudomást vett az ügyről s megindította a nyomozást. A dolgot azonban napfényre egy becsapott szegedi urinő hozta. Ehhez az uri nőhöz elmentek Kornis és az ügyvéd s bizalmasan közölték vele a kincs titkát és fölkerítették, hogy kutasson a kincs után. Az urnő elfogadta az ajánlatot, kimentek arra a tanyára, hol az állítólagos kincses barlang volt. Kopogtatott a tanyai ház ablakán, melyen egy vén asszony dugta ki a fejét. Midőn az uri nő elmondta, hogy mi járatban van, az asszony beengedte s az almáriumból egy nagy aranyrudat látva huzta ki 2000 forintot kért érte, a mit az urinő le is fizetett. Az arany rudat aztán magával vitte vasuton, egy harmad osztályú kocsiában, hol egy paraszt ember is utazott vele. Utközben a paraszt, a ki a bandának tagja volt s az asszony kizsákmányolására ült fel a vasutra, — kijelentette, hogy ő detektív s 100 koronát kívánt az asszonytól, a mit az ijedtében oda is adott. Az urinő aztán nagynehezen hazaérkezett teljesen kifosztva pénzből, kimerülve az izgalomtól és félelemtől. Az arany rud, mint később kitudt róla, a paraszt pedig, a ki kifosztotta az uri nőt egy *Mladin* nevű *fegyházviselt rablógyilkos*, a ki egy nagy bünszövetkezet tagja, melyben különben hír szerint egy *dusgazdag földbirtokos* is van. A vizsgálat a szenzációs bűnügyben erősen folyik.

* **Német tüntetés a színházban.** Van a Kuruczfarfangan Szilágyinak egy kupléja, mely zajos éljenekre és tüntetésekre adott alkalmat. Különösen az utolsó versszak keltett óriási hatást, úgy, hogy ezt Szilágyinak többször el kellett énekelnie, folytonos kacagás és éljenzés között. A kis dal vége a következő:

Ebugatta sok németje
Saj, haj, haj!
Szedte, vette, teremtetle,
Saj, haj, haj!
Ha Rákóczy itten meglát,
Majd elhordod a sátorfát!
Saj, haj, haj!

* **A gyufán takarékoskodnak.** Nagy a megütközés a városi hivatalokban a díjnokok között a polgármester azon terve miatt, hogy a jövő évi költségvetés személyi járandóságainak redukálása folytán egész esapat díjnokot elbocsát. Ha van a városnál olyan díjnok, aki nem érdemli meg azt a nyomorúságos csekélyke összeget, amit kapott, ez a tanács és a főbb tisztviselők hibája, mert eddig sem szabad lett volna alkalmazni az ilyeneket; de viszont aki rászolgál arra a kevés díjazásra, lelketlenség volna most, télen kitenni a keresetnélküliségnek, a nyomornak. Tudunk nem egy esetet, hogy napdíjasok végzik a legnehezebb, szakértelmet kívánó munkát, igen sok esetben a tisztviselő helyett ezek és a város elnyéré; ezeket elbocsátani, vagy napdíjaikat redukálni, nem méltó a városhoz.

* **A pozsonyi ifjuság gyűlése.** A pozsonyi jogász ifjuság a debreczeni átirat ügyében értekezletet tartott, amelyen kimondta, hogy a budapesti nemzetipárti ifjuságot üdvözli s debreczeni ifjuság eljárását helyteleníti, mert meggyőződést szereztek, hogy átiratuk téves információkon alapul. A budapesti ifjuságot átiratban arra kérik, hogy hirdessék a keresztény tant és romboljanak mindent ami az utjokban áll.

* **Tolvaj gyerekek.** Tegnap délelőtt egy oláh paraszt almát hozott a vásárra és azt a Nagypiaczon árulta. Miga szekér elején a vevőkkel alkudozott, *Szusdás János, Dubován István Máté Tódor és Goldstein Gyula* hátul a zsákokat felmetszették, s már vagy három véka almát el is hordtak, s a külvárosi korcsmákban árulhatták. Azonban rajta vették, mert egy poszton álló rendőr a jó madarakat nyakoncsipte és a rendőrségre bekísérte.

* **Tűzesetek a megyében.** *Kabán* — mint tudósítónk írja — *Szabó Lajos* gazda a tanyáján kutat furatott gőzgéppel, a mely egy fabódében volt elhelyezve. Szemennyei József volt a gépésze, a ki azonban megfélekedett kötelességéről s otthagya a gépet, melyet pedig neki időközönként öntözni kellett volna. A géptől a fabódé kigyuladván s teljesen leégett és a gép is hasznavehetetlenné vált. A kár 1200 koronát meghaladt. A gondatlan gépészt feljelentették a járásbírósnál. *Hegyköz-Kovácsiban Gönczi Sándornak* légett a szekérszine, melyben több gazdasági eszköz volt elhelyezve mintegy 300 korona értékben. A tűz oka ismeretlen.

* **Kioszk a Royal előtt.** *Rimanóczy Kálmán*, a Royal kávéház tulajdonosa kérvényt intézett Nagyvárad városához s ebben azt kéri, hogy a kávéház előtt kioszkot építhessen. A tanácsban a kérelem nem a legbarátságosabban fogadtatott, azonban határozathozatal előtt kikérik a szépművészeti és közlekedési szakbizottság véleményét.

* **Kun László csonkatornya.** *Kőrösszeg-Apáti* község határában van egy regényes rom, melyet a nép csonkatornyának hív. E csonkatorony tövében ölték meg 1295-ben IV. (Kun) László királyt. A kőrösszegapátiak jegyzője, *Tokay Elek* most beadványt terjesztett a biharmegyei régészeti és muzeum-társasághoz azzal a kéréssel, hogy e nevezetes történelmi helyet emléktáblával jelölje meg. Egyben a csonkatorony belsejében egy néprajzi muzeumot is tervez. A társaság az eszmét magáévá tette.

EGYESÜLETEK

A Szent Imre-egyesület zászlószentelése.

A budapesti egyetemen fennálló Szent Imre önképző-egyesület a védőszentjének névnapját megelőző vasárnapon, november 4-én egyesületi zászlószenteléssel fogja ünnepelni a kereszténység tizenkilencz s a magyar kereszténység kilenczszázados évfordulóját. Eddig csak az egyesületi tagok lelkében élt Szent Imre hófehér zászlójának ideálja, most valóra váltják az ideált. A zászlóanyai tisztségre néhai *Majláth György* országbíró özvegyét, az erdélyi püspök édesanyját kérte fel az elnökség, ki a következő levélben válaszolt *Vörös Béla* elnöknek:

„Tekintetes Elnök Ur!

Igaz örömmel vettem kedves levelüket, melyben a Szent Imre önképző kör zászlóanyának felkér. S ezen örömet csak fokozza az a tudat, hogy a felajánlott tisztséget elfogadva, azon egyesületnek ünnepében osztozhatom, mely mindenkor méltónak mutatja magát ahhoz, kinek neve alatt sorakozott, mely édes hazánk egyetemi polgárait először gyűjtötte a katolikus hitnek zászlaja köré, mely keletkezésétől fogva mindenkor igaz értelemben fogja fel a katolikus társalás magas eszméjét, mindenha buzgón törekedett nemes céljának megvalósítására: egybegyűjteni hazánk egyetemi polgárait, közös buzgósággal egymást megerősíteni s a nemes eszmék iránt való lelkesedésben, hogy így majd kilépve az élet küzdterére, a megpróbáltatások közt szent egyházunknak bátor harcosai, édes hazánknak hű fiai legyenek.

Bizton remélve, hogy az elveket, melyekért eddig küzdöttök, ezután is védelmezni és azokat győzelemre vinni fogjátok, s felajánlott zászlóanyai tisztséget, melyet örömmel vállalom el, fogadják köszönetemet.

Bár fölülte sajnálom, a szép ünnepélyen, részint mert a nyilvános élettől már évek óta visszavonultam, részint mert előhaladott korom sem engedi meg, hogy azon részt vegyek, személyesen nem jelenhetek meg, de helyettesítemről gondoskodom s

a zászlószenteléskor lélekben én is Önökkel leszek.

Mosdós, 1900. október hó 13-án.

Kiváló tisztelettel

özv. *Majláth Györgyné.*

Ezenfelül *Apponyi Albert* gróf kilátásba helyezte, hogy az ünnepi beszédet ő fogja mondani. Az impozánsnak ígérkező ünnepély iránt mind az ifjusági, mind a magasabb körökben nagy az érdeklődés.

IRODALOM.

Szalay Károly versei.

Ha most, 15 évi irói munkásság után, önmagamtól részánom magamat, hogy a Vasárnapi Ujságban, Vasárnapi Lapokban, Fővárosi Lapokban, Országvilágban s több más heti s napilapokban szétszórta megjelent költeményeim, ugyanannyi ujjal megtoldva, összegyűjtve kiadom, kizárólag hazám művelt közönsége önkéntelen biztatására teszem, mely az előbbi években kiadott *»Csanád«* című történelmi színművet s *»Komoly tréfa«* című költői beszélyemet egész váratlanul, oly meleg pártfogásban részesítette, hogy a mai irodalmi pangás s különösen a költészet csödjére daczára is remélnem lehet a tisztán ideális költészeti irány művelésének kellő méltánylását.

Verseim nem inycsiklandó, idegizgató csemegék s sem a századvég sem a szecesszió borsával nincsenek fűszerezve. Én a magam útján járok verseimmel s arról le nem térek soha semmiféle *»io«* vagy *»ismus«* kedvéért. Az én verseim *lsten, haza, emberiség sa szívnek neme-sebb vágyai* körében mozognak s csak hazám költői irodalmának igazán eszményi irány felé való haladásának ügyét kívánom velők szolgálni.

Ha tetszem így: jó; ha nem: akkor is jó. — Eddigi költői munkásságom után nyugodtan nézek hazai közönségünk bírói ítélete elé.

Kiadás alatt levő munkám ez év deczemberének elején kerül ki a sajtó alól körülbelül 10—12 nyolczadrétű iven.

A mű előfizetési ára füzve 3 korona; diszkótésben 5 korona. A bolti ár magasabb lesz. Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Az előfizetési összegeket nevemre kérem küldeni (Budapest, IX, Lónyai-utca 4. szám) f. é. deczember 1-éig.

Munkám diszes nyomdai kiállítását a *Lampel Róbert* (Wodianer F. és fiai) csász. és kir. udvari könyvkereskedés volt szives magára vállalni.

Tisztelettel kérve törekvésem szives pártfogását, hazafiui üdvözlettel vagyok.

Budapesten, 1900. október 14-én. *Szalay Károly*, főgymn. tanár.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett kereskedő. Még 1898-ban nyitottak csöddöt *Szandits Adolf* nagyváradai kereskedő ellen hitelezői. A csödből kifolyólag vétkecs bukásért megindították ellene az eljárást, azon az alapon, hogy a mérlege nem volt helyes, a mennyiben apósának és sógorának a követelését nem vezette be és hogy újabb rendelkezéseket tett hitelben akkor, a mikor tudta már, hogy csödbe kerül. A nagyváradai kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap foglalkozott a bűnüggyel s *felmentő ítéletet* hozott, mivel kitént, hogy vádlott sógorát kifizette még a csödb megnyitása előtt, apósának követelését pedig azért nem vezette be a főkönyvbe, mivel a kérdéses összeg nem kölcsön, hanem női hozományképen volt adva s egyáltalán vétkecség nem forog fönn.

A szili-pusztai rablógyilkos ügye. A nagyváradai kir. törvényszék a szili-pusztai rablógyilkos, *Balogh Béla* bűnügyében a vizsgálati fogságot meghosszabbította s elrendelte az

uj bünvádi eljárás értelmében a vádlott elme-állapotának orvosszakértői megfigyelését és a vizsgálat kiegészítését több körülményre nézve. A vizsgálat megejtésére *Ember Géza* kir. törvényszéki vizsgálóbíró tegnap kiutazott a Szilipusztára.

A nagyváradai kir. tábla elintéztett ügyei.

Előadó: *Dr. Flopu György.*

- 1113 Balog Lajos — Balog Juliánna és társai — visszautasítva.
 2168 Mészáros István — Baji Zsuzsána — helybenhagyva.
 2169 Bielik Zoltán — Vadász Visla — helybenhagyva.
 2996 Viktória Takarékpénztár — Justitoris Elemér és társai — rendelet.
 2997 Friss Zsigmond — Salamon Jakab — rendelet.
 3004 Csiki János — Lengyel Sándor — részben megváltoztatva.
 3010 Elek F. Imre és társai — Elek F. József és társai — visszautasítva.
 3011 Berkes Bertalan — Spitz Ignác — helybenhagyva.
 3013 Nagyváradai Takarékpénztár — Szántó Sándorné — rendelet.
 3017 Pantye Péter és társai — öz. Vesze Péterné — helybenhagyva.
 3065 Vichterle J. czég — Veres Demeter — részben megváltoztatva.
 3066 Steiner M. Albert — Katz Márton — helybenhagyva.
 3067 Pántye Péter és társai — öz. Vesze Péterné — helybenhagyva.

Előadó: *Balogh Samu.*

- 2618 Cs. Nagy Imre gondatlanságból okozott testi sértés — helybenhagyva.
 2626 Deák Trandafir hatóság elleni erőszak — megváltoztatva.
 2633 Gyere Tódor lopás — helybenhagyva.
 2651 Kávós József becsületsértés — helybenhagyva.
 2653 Vanku György és társai gondatlanságból okozott emberölés — helybenhagyva.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Kuruczurfang.
Szerda: Divathölgyek. (P. Adorján Berta fölléptével.)
Csütörtök: Folt, a mely tisztit. (P. Adorján Berta fölléptével.)
Péntek: Kertészleány. (Örley Flóra felléptével.)
Szombat: Trobadour. (Szekely Anna fölléptével.)
) d. u.: A vén bakkancs és fia
Vasárnap:) a huszár.
) este: Mária bátyja.

Első Szigligeti-est.

Első Szigligeti-est, első botrány.
 Másnak nem lehet nevezni a vasárnap esti előadást, mint igazi botránynak a karzat részéről.

Először is odafönn állandó volt a zaj, a lárma; mindenki lármázott és mindenki piszszogott hegyébe, úgy, hogy a színészek szava elveszett a zajban. Figyelmeztetőleg felnéztek a földszintről is a megzavart nézők, a színpadról is a megzavart színészek, mind hiába. Sőt a zaj közben egyszerre csak lehallatszott egy morgó basszus hang, éppen mikor P. Szép Olga legszebben szavalt:

— Zsú-zsi!

Ez azonban semmi volt ahhoz a leirhatlan *kocsis-káromkodáshoz* képest, mely szintén

előadasközben hangzott el valamelyik karzati műpártoló ajkairól. Nem tudtuk, restelkedjünk-e vagy bosszankodjunk azon, hogy Nagyváradon ilyen alakokat is bebocsátanak a színházba. A ki vasárnap délután bepálinkázott, folytassa este is, de ne menjen a színházba botrányt csinálni, a hova vasárnap este is szoktak intelligens nők is eljárni.

Ilyesmik ismétlésének elkerülése végett kérjük az igazgatót, hogy vagy rendeltessen ki vasárnap estére több rendőrt a karzatra, vagy pedig irassa ki nagy betűkkel:

— Csak kocsisok és káplárok számára!
 Hölgyek sziveskedjenek távol maradni!

Szó a mi szó, ekkora nevetlenséget egyetlen nagyváradai színházlátogatótól sem mertünk volna feltételezni.

Ez a karzati nyomás megérzett néhol az előadáson is, a min nincs mit csodálni. A színészeket valósággal idegessé tehetette az az örökös fecsegés és pisszegés s ezért nem lehet az első Szigligeti estről teljes sikert feljegyeznünk. De meg nagyon is élénk emlékezetünkben van még Szentgyörgyi Zsigája és Paulayné Rózsija s önkéntelenül is párhuzamot vontunk a régi és az új előadás között.

A párhuzam természetesen a régi előadás javára ütött ki; de hogy annak dacára a tegnapi előadás mégis megragadta figyelmünket, az főleg P. Szép Olga és *Bognár* János érdeme. Nekik volt legnehezebb szerepük s ezért legnehezebb feladatuk is a karzat zajongásával szemben. P. Szép Olga érzéssel játszott; a megőrülési jelenetben ő volt erősebb partner, míg *Bognár* ezt a jelenetet elejtette. Annál jobb volt *Bognár* a többi jelenetben; eredeti felfogással és pedig helyes felfogással alakított. *Könyves* Jenő (Peti) intelligens, ügyes színésznek bizonyult; *Fintér* Imre (Gyuri) jó parasztleány volt s a magyar dalokat szépen énekelte. *Bérczi* Gyula (Márton gazda) komikus alakításával okozott sok derűtséget, id. *Sághy* Zsigmond (Kurta) a fősvény parasztgazdát adta igen jól, *Madas* Pista pedig a kisbíró szerepében kacagattatta meg a karzatot. Sikertült zsembe parasztas-zony volt *Benkő* Jolán is (Rébék.) Perényi és Gáthy szintén tetszetek.

A karzat, mikor ráért a fecsegéstől, lelkesen tapsolt.

Kuruczurfang.

Azt mondják, elsekélyesedett a magyar népszínmű, nem korszerű többé.

Dehogy is! A népszínművel foglalkoztak ujabban csak olyan írók, a kiknek a tehetsége még vagy már sekély. Itt van a hiba. Ebből következettek aztán arra, hogy a népszínmű s egyáltalán a nemzeti motívumok elvesztették minden vonzerejüket a közönségre.

Csattanás czáfolata volt ennek a tegnapi előadás. Ime egy törölmetszett magyar darab, a melynek csaknem minden szava, minden dala viharos derűtséget vagy falrengető tapsokat idéz elő! Nincs benne semmi a modern sikamlósságokból. Egyszerű, mint a mezők virága — s úgy látszik, talán mégis szebbnek, bájosabbnak találja a magyar közönség a buzavirágot ma is, mint az elkényszeredett kaméliát.

Csakhogy persze egészséges magyar tehetség kell ilyen mű megalkotásához, nem kávéházban ápolt idegek.

Meséje a képzelhető legegyszerűbb, bonyodalma a lehető legvilágosabb. Egészen a Kisfaludyék fájának hajtása, moderna oltással. Ott a nemes kisasszony, *Ilona* (Lányi Edit), a ki szíve választottját várja vissza a csatából. Ter-

mészetesen a kisasszonyt nem az ő kedvesének, *Tétény* Gábor kurucz kapitánynak (Balla Kálmán), hanem egy vén kurtanemesnek, *Bögözi* Lőrincznek (Szilágyi Dezső) szánták. *Tétény* Gábor csodálkozva hallja mindezeket, mikor hat hónapi fegyverszünetkor hazajön *Jókó vára* alá s mint afféle heves kurucz, rögtön karddal akarja a kérdést megoldani. Szerencsére ott egy tüzről pattant menyecske, *Bedő* vitéz (Szarvasi Sándor) felesége, *Böksi* (Bálláné). Ennek tanácsára furfangal fognak a dolghoz. Éppen velük van *Somfáné* Borbála (Benkő Jolán), *Bögözinek* volt kedvese, a kit a vén gonosz megszöktetett s husz évi hitegetés után elhagyott. Ezzel az elkeseredett dámával együtt főznek ki aztán egy tervet a vén róka megfogására.

Tétény Gábor *Jókó várába* száll vendégül s magával viszi *Böksit*, a kit dugdazdag morva menekült grófnak ad ki. *Bögözinek* szemérszája eláll a leirt gazdagságtól, a menyecske tüzes szeme a szívét is megbabonázza s egyszerre nagylelkűséget szinlelve, *Tétény* Gábor számára lemond *Ilonáról*, egyuttal *Böksivel* megállapodik, hogy míg *Tétény* Gábor és *Ilona* lakodalma tart, titokban ők is meg fognak esküdni a vár alatt lakó barát előtt.

A kibonyolítás természetesen nem lehet más, mint hogy *Böksi* az esküvőre az éj sötétjében *Borbálát* csempészi maga helyett s *Bögözi* akkor ébred a savanyú valóra, a mikor már nincs más mód a megédesítésre, mint hogy nevetni próbál ő is a többiekkel, olyan keservesen, a mint csak lehet ilyen helyzetben.

Ezt az egyszerű mesét az alakok kitűnő jellemzése teszi élénkké. Olyan szerep valamennyi, mely mintha csak a régi magyar életből lenne elvesve. Mellette ott vannak az örök lelkesítő magyar motívumok: a függetlenségi eszmék, a német gyűlölet, a választott fejedelem iránti hűség. Régi kurucz dallamok hangzanak fel, köztük az eredeti *Rákóczy-induló*, eljárják a fáklyás tánczot s közben elpattan egy-egy tősgyökeres magyar élcz, magyaros szólás — hát hogyne lelkesült volna a közönség?

A sikerből oroszlan rész illeti *Balláné* *Osik* Irént. Olyan szerepe volt (*Böksi*), a melyet mintha csak egyenesen neki irtak volna. Ragyogtathatta benne élénk temperamentumát és csicsergő énekét, ügyes tánczát és pajkos játékát egyaránt. A második felvonásban különösen zajos tetszést keltett mint bájosan ügyetlen álgrófnő és veszedelmesen hódító menyecske. Kurucz dalát többször megújráztatták.

Kitűnő partnere volt *Szilágyi* Dezső (*Bögözi*) Olyan kurta nemest adott, a milyent jól ismerünk *Petőfi* diszkiadásából, éppen azért a közönség már megjelenésekor tetszéssel fogadta. A vén pénzsóvár agglégényt igazi bravurral alakította, csak néhol ragadtatta magát a karzati tapsok által tulzásokra. Mimikája kitűnő. *Csik* Irénnel énekelt »száz liba egy sorban« kettősét, valamint a németről szóló dalocskát megismételtették.

Kedves, bohó, naiv kis lányka volt *Szohner* Olga (*Katicza*) örökös szaladgálásával, szeles ugrándozásával, kiáltozásával. Vele ellenkezőleg komolyan felfogott és átdolgozott szerepet mutatott be *Lányi* Edit (*Ilona*;) őt azonban szintén jobban szeretjük pajkos szerepekben látni. Bajos őt elképzelni, mint szenvedő, busuló menyasszonyt.

Első nagyobb sikerét aratta *Benkő* Jolán (*Czinka* Panna.) Néhány szavas jelenetében annyi érzéssel szavalt, hogy nyílt színen megtapsolták. Az életből lopott vonásokat *Borbála*

alakjához *Benkő* Jolán, a ki szintén sok derűtséget keltett.

Balla Kálmán (Tétény G.) elegánsan játszott, mint rendesen; most elkerülte a nála különben szokásos túl gyors beszédet is. *Szarvasi* Sándor Bedő Istvánt adta nagy igyekezettel, még nagyobb hanggal, de azért elégszerrel. *Tóvári* Anna özv. Becskyné, *Erdélyi* Miklós Tamás diák szerepében aratott tetszést.

Kiseb szerepe volt Perényinek, Gáthynak, Bognárnak, Décsinek, Rákosinak, Madasnak, Bérczinek.

Külön ki kell emelnünk a pompás rendezést, mely *Somogyi* Károly mesteri kezére vall, valamint a Bércziné Horváth Paula által kitűnően betanított tánczokat, melyek közül a II. felvonásbeli fáklástánczot megisméltették.

Ének- és zenekar kifogástalanok; közönség egészen megtöltötte a házat.

Reméljük különben, hogy a Kuruczfarfang még többször fog telt házat vonzani.

K. A.

Somogyi Béluska. Egészséges eszme a színházi direktortól a gyermek előadások rendezése, s ezt bizonyítja a telt ház is, mely a vasárnap délutáni előadáson volt. Páholyan, földszinten, karzaton, mindenütt apró kis szöke, barna fejcskéket látott az ember, hátuk mögött pedig a mamát, a papát, kik elhozták az apróságot a Babszem Jankót végignézni. Öröm volt látni a mikor a gyermekarczokon az öröm felcsillant, s mikor tapsoltak a legfiatalabb színészek, a 8 éves *Somogyi* Béluskának. Rá is szolgált a kis művész a tapsra. Főlépése biztos, játéka kedves volt a kis apróságnak. A magyar szöveget pedig úgy tánczolta, hogy bármelyik felnőttnak is becsületére válna. No de meg is tapsolták és sokszor a lámpák elé hívták. Szóval a kis *Somogyi* egy csapásra meghódította a nagyváradai gyermekvilágot.

Színházi hírek. Paulayné Adorján Berta ma, kedden érkezik Nagyváradra s szerdán lép föl a *Demimonde* (Dívathölgyek) D' Ange szerepében. Csütörtökön Echegey nagyhatású drámája a *Folt a mely tisztít* fő női szerepét Matildet játssza.

A jövő héten Shakespeare örökszép *Lear királyát* hozza színre a társulat. A czim szerepében Peterdi Sándorral, ez estének érdekességét élénken a fokozza a társulat két drámai művésznőjének: Balázs Olgának és Batizfalvi Gizellának debutje.

SPORT.

Agárverseny. A biharmegyei agársz egyelet folyó hó 29. és 30-án a barmódi puszán elegy-agárversenyt rendez s ennek befejeztével lóversenyt. A meghívókat *Pallay* Lajos agársz-egyleti elnök már szét is küldötte. A verseny iránt igen nagy az érdeklődés s a sikert bátran megjósolhatjuk.

TANUGY.

Iskolaszéki ülés. A községi iskolaszék tekintetes tagjait tisztelettel kérem, hogy a folyó hó 25-én d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében tartandó rendes havi gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek Nagyvárad, 1900. október 22-én *Hegyesy* Márton, elnök.

Ipariskolai beiratások. Az ipariskola téli tanfolyamának beiratása f. okt. hó 26—31-ig fog eszközölni, s a tanítás nov. 5-én veszi kezdetét. Felkérjük a tanoncztartó építészeti szakkal foglalkozó mester urakat, hogy tanonczaikat a jelzett időben multhatatlanul be-

irassák, mert ellenkező esetben az ipartörvény megfelelő §-a értelmében 40—400 koronáig terjedő pénzbírággal büntetendők. *Az ipariskola igazgatósága.*

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K—ő.

71.

— Sürgönyözhetsz Frémontnak, most tíz óra van, az egy óra 40 perces gyorsvonattal elindulhat és hét órára itt van.

— Igazad van, megyek a táviró hivatalba.

A nap szomoruan telt el Jakabra és Luciere nézve. Különösen Jakab nagyon ideges, türelmetlen volt; bántotta a határozatlanság, de nem mert maga dönteni, azonfelül az is nyugtalanította, hogy ezáltal elutazása késedelmet szenvedhet, kénytelen lesz Franciaországban maradni, míg a vizsgálat folyik.

Végre elérkezett az idő, hogy Frémont elé menjenek.

A Voltaira-utcától a pályaudvarig Lucie és Jakab egy szót sem váltottak, de mindketten nyugtalanok voltak, vajjon megjött-e Frémont? megkapta-e idejében a táviratot?

Megérkeztek az indóházba, még egy negyedóra volt a vonat megérkezéig. Izgatottan és türelmetlenül járkáltak a váróteremben, míg végre a vonat berobogott.

Kimentek a peronra s Jakab lábujjhegyre állva kereste a kiszálló tömeg között a békebiró jól ismert alakját.

Hiába, senki sem érkezett. A vonatról már mindenki kiszállott és Jakab leverten készült Lucievel hazatérni. Eppen mikor kocsiakra akartak szállni, akkor sietett feléjük Frémont ur, barátságosan integetve kalapjával.

— Csakhogy itt van! kiáltottak mindketten.

Mialatt hazakocsiztak, Jakab részletesen elmondta a békebirónak az ügy állását és véleményét kérte.

— Csak lassan, lassan kedves Jakab. Talán csak nem fogok ilyen fontos ügyben rögtön véleményt mondani? Gondolkozom még a dologon s akkor majd meglátjuk, mit tegyünk.

Ebéd alatt közönyös dolgokról beszélgettek, utána azonban Jakab ismét megpengette a dolgot.

— Mindenekelőtt, kedves gyermekeim, kicsoda ez a Jaumard? Nekem nagyon közönséges embernek látszik, a ki csak azon igyekszik, hogy minél drágábban adja el fölfedezését, melyet annál is inkább érdekében állott önkének tudtára adnia, mert így társa teljesen kezében van, kitől bármit kicsikarhat azon fenyegetéssel, hogy leleplezi.

A mi Laugier illeti, tegyük fel, hogy tényleg ő Déols János és ő követte el a gyilkosságot. Itt két eset lehetséges. Az egyik az, hogy átadják őt az igazságszolgáltatásnak, de akkor új pert kell indítani, lemenni Balnyba az olyan szomorú események színhelyére, tanuskodni a kihallgatásoknál, az elutazást pedig bizonytalan időre el kell halasztani. Ha ellenben futni hagyják a gyilkost akkor azonfelül, hogy egy bűnös megmenekül jól megérdemelt büntetésétől, elveszítik az ellopott összeg meglevő részét is, mely még mindig tekintélyes lehet, mert úgy látszik, hogy a gyilkos gondosan és számítónan helyezte el pénzét és nem sokan pazarolhatott el.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Magyar zarándokok Rómában.

Róma, október 22. (Saj. tud. távir.) A pápa délben fogadta a kalocsai érseket 20 zarándokkal. Az érsek üdvözlésére a pápa hosszasan válaszolt s megáldotta minnyájukat.

Összeférhetlenségi bejelentések.

Budapest, okt. 22. (Saj. tud. táv.) *Adler* Albert fővárosi kereskedő inkompabilitást jelentett be *Bartha* Miklós képviselő ellen, a ki, mint mondja bejelentésében, a helyett, hogy a kormányt támadná, hátra fele lövöldöz és a volt miniszterelnököt támadja, valamint *Beksics* és *Vérsi* képviselők ellen is, a kik lajuk révén a kormánytól szubvencziót kapnak.

Gyilkos vonat.

Nagy-Károly, okt. 22. (Saj. tud. táv.) A pályaudvaron tegnap reggel a hordárok rendes szokás szerint szaladtak a budapesti személyvonat elé a csomagokért s két hordár oly közel állott a sinekhez, hogy a vonat elütötte őket s keresztül ment rajtuk. A két szerencsétlen rögtön meghalt.

A boxerek leverése.

London, okt. 22. (Saját tud. távir.) A Reuter-ügynökségnek jelentik Peibotienből 15-iki kelettel: Az angol hadoszlop ellentállás nélkül ideérkezett. Az idevaló hatóságok mind barátságosan fogadták. A németek, francziák és olaszok a városban szalásolták el magukat, ellenben az angolok három mértföldnyivel tovább mentek és a folyó keleti partján ütötték föl táborukat. A szomszéd helyiségekben a boxerek fosztogattak és gyujtogattak. Két kínai katona, a kiket elfogattak, de később elresztettek, azt mondta, hogy a császári csapatok sikeresen operáltak a boxerek ellen. Besszülöttek jelentése szerint két francia zászlóalj érkezett Pactingfugba és megszállta az elővárost.

A keresztények ellen.

Honkong, okt. 20. (Saját tud. távir.) Kantonból jelentik, hogy a lázadás a keleti folyón felé terjed. A csenklungi lakosság nem bizik benne, hogy a katonai hatóságok meg tudják védeni a várost és lakosait. A kinaik azt mondják, hogy a lázadók elhatározták, hogy október 23-án Kvantungban elpusztítják az összes hittérítő-telepeket és megölik a keresztény kinaikat.

Waldersee gróf beteg.

London, okt. 22. (Saját tud. távir.) Tiencinből jelentik, hogy *Waldersee* gróf dizentériában súlyosan megbetegedett.

Felszaggattotta vasuti sinek.

London, október 22. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Standertonból 19-iki kelettel: Kis búr csapatok, a melyek miután Buller tábornok üldözésekkel föl hagyott, visszatértek Észak felé, most az angolok összekötő vonalait fenyegetik. Mult héten a búrok Stantertontól keletre és nyugatra felszaggatták a vasuti sineket, de nem okoztak nagy kárt.

Sipido és angol-belga politika.

Brüsszel, október 22. (Saját. tud. táv.) A belga király legközelebb Smet de Mayer miniszterelnök kíséretében Angliába utazik. Lipót király meg fogja látogatni Viktória királynőt, hogy személyesen igyekezzen megjavítani a két ország közti viszonyt, mely a Sipido-ügy óta meglehetősen feszült.

KOZGAZDASAG.

A perje legjobb irtási módja. Roszszul előkészített s tápanyagszegény földeken kulturnövényeinket elnyomják a gyomok s ezek közül különösen a perje. Sok bajt okoz ez azután a gazdának, mert nem tud tőle megszabadulni. A következőkben egy olyan irtási módot ajánljunk, a mely célra vezet. A földet 3 legfeljebb 4 hüvelykre kell megszántani s jól megfogasolni, hogy ez által a föld porhanyóvá tétessék s már a fogas is összeszedjen valami perjét, a mit azután meggyújtunk s hamvát a földön szétszórjuk, miután azonban a fogasborona nem a legtökéletesebben végzi ezen funkcióját, tanácsos leendő mihelyt a föld porhanyó s megfelelő apró hantu, neki menni az amerikai lógereblyékkel, melyek meglehetősen rendszeren gyűjtik össze a perjét szép rendekbe. Ha 2—3-szor ismételjük e műveletet, földünk meglehetősen megtisztul e kellemetlen s káros gaztól és néhány év alatt perjementes talajjal dicsekedhetünk. A perjének azon apró részecskéit pedig, a melyet a legstürbb gereblye se tudott összeszedni, a tarlóra hajtott sertésekkel pusztítatjuk el. Megjegyezzük végül, hogy ott, a hol a föld jól van művelve, a hol a trágyát okszerűen használják, a hol a trágyatelep kezelésére gondot fordítanak s a hol a műtrágyák is alkalmaztatnak, ott a vetett növényzet mindig sokkal erőteljesebben fejlődik, semhogy a perje elnyomni képes legyen.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, okt. 22.
Osztrák hitel	646 25
Magyar hitel	644 50
Allamvasut	643 50
Rimamurányi	505.—
Magyar jelzálog	425.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, okt. 22.
Buza októberre	7.43
Buza júniusra	7.89
Tengeri	5.07
Rozs okt.	7.07
Zab okt.	5.50
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1900. okt. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	94.60
Magyar koronajárdék	90.05
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,1/2%	99.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	98.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	96.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	90.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.50
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50

Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	163.50
Tiszaszabályozás s z e g e d i s o r s j e g y e k k ö l e s ö n	138.—
Osztrák járadék papirban	96.25
Osztrák járadék ezüstben	96.05
Osztrák járadék aranyban	95.—
Osztrák korona járadék	97.15
Osztrák államsorsjegyek	131.50
Osztrák magyar bankrészvény	16.95
Magyar hitelbankrészvény	645.50
Osztrák hitelintézet részvény	643.50
Párisi vista	96.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.20
Németbirodalmi márka	117.75
London vista	240.80
20 márkás arany	28.54

A szerkesztőbizottság:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kugler (Gerbeaud) sütemények és cukorkák egyedüli raktára

Külön
női terem

Színházi bor- és sörcsarnok.

Külön
társasági termek

Megnyitattott 1900. október 14-én

A nagyérdemű közönség b. tudomására hozzuk, hogy a

színházi bor- és sörcsarnokot

költséget nem kimélt fényvel és a legnagyobb kényelemnek megfelelően rendeztük be, hol naponta a legmesszebb menő igényeknek megfelelő élelmi cikkek kaphatók.

Nevezetesen mindennemű góthai és braunschweigi felvágottak, prágai sódar, debreczeni és más legjobb minőségű kolbászok, conservek, pástétomok, kül- és belföldi sajtok, tea-raj, nemes faj gyümölcsök.

Továbbá tiszta, kiváló faj

BOROK,

magyar és francia pezsgők, cognac, likőrök stb. stb.

Külön villásreggeli étkek.

☛ Fényesen berendezett NŐI ÉTKEZŐ TEREM. — ☛ Elfogadunk megrendeléseket ESTÉLYEKRE, úgy helyiségünkben, mint az étkeket házhoz szállítva legizlesebb kiállítással.

Kiváló tisztelettel

A színházi bor- és sörcsarnok kezelősége.

Folytonosan friss csapolású korona-sör.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
g y á s z l a p o k
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.